

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
בשלח תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

שַׁבָּת פֶּרֶק ג

א. כִּירָה שֶׁהִסִּיקוּהָ בְּקַשׁ וּבִגְבָבָא, נוֹתְנִים עָלֶיהָ תַּבְשִׁיל. בְּגֶפֶת וּבְעֵצִים – לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיִּגְרֹף, אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת הָאֵפֶר. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: חַמִּין וְתַבְשִׁיל. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹטְלִין, אֲבָל לֹא מַחֲזִירִין. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף מַחֲזִירִין: ב. תַּנּוּר שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקַשׁ וּבִגְבָבָא, לֹא יִתֵּן בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵעַל גַּבָּיו. כֻּפָּח שֶׁהִסִּיקוּהוּ בְּקַשׁ וּבִגְבָבָא – הֲרֵי זֶה כִּכִּירַיִם. בְּגֶפֶת וּבְעֵצִים – הֲרֵי הוּא כַּתַּנּוּר: ג. אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצַד הַמֵּחַם בְּשְׁבִיל שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל. וְלֹא יַפְקִיעֶנָּה בְּסוּדָרִין. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. וְלֹא יַטְמִינֶנָּה בְּחוֹל וּבַאֲבַק דְּרָכִים, בְּשְׁבִיל שֶׁתִּצָּלֶה: ד. מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא, וְהֵבִיאוּ סִילוֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ אַמָּה שֶׁל חַמִּין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים, אִם בְּשַׁבָּת: כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת – אֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּבִשְׁתִיָּה. בְּיוֹם טוֹב: כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּיוֹם טוֹב – אֲסוּרִין בִּרְחִיצָה וּמֻתָּרִין בִּשְׁתִיָּה. מוּלְיָאר הַגָּרוּף – שׁוֹתִין הֵימֶנּוּ בַּשַּׁבָּת. אַנְטִיכִי, אַף־עַל־פִּי שֶׁגְּרוּפָה – אֵין שׁוֹתִין מִמֶּנָּה: ה. הַמֵּחַם שֶׁפִּנָּהוּ, לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן בְּשְׁבִיל שֶׁיֵּחַמּוּ, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ, אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס, כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן. הָאִלְפָּס וְהַקְּדֵרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מֵרַתָּחִין, לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תַּבְלִין, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה, אוֹ לְתוֹךְ הַתַּמְחוּי, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֹמֶץ וְצִיר: ו. אֵין נוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר, לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשֶּׁמֶן. וְאִם נְתָנוֹ מִבְּעוֹד יוֹם – מֻתָּר. וְאֵין נֵאוֹתִין מִמֶּנּוּ, לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן. מְטַלְטְלִין נֵר חָדָשׁ, אֲבָל לֹא יָשָׁן. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הַנֵּרוֹת מְטַלְטְלִין, חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בַּשַּׁבָּת. נוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נִיצוֹצוֹת. וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה:

שַׁבָּת פֶּרֶק ד

א. בַּמֶּה טוֹמְנִין, וּבַמָּה אֵין טוֹמְנִין? אֵין טוֹמְנִין, לֹא בְּגֶפֶת וְלֹא בְּזֶבֶל, לֹא בְּמֶלַח וְלֹא בְּסִיד וְלֹא בְּחוֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בְּתֶבֶן וְלֹא בְּזַגִּים וְלֹא בְּמוֹכִים וְלֹא בַּעֲשָׁבִים, בִּזְמַן שֶׁהֵן לַחִים, אֲבָל טוֹמְנִין בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִין בִּכְסוּת וּבְפֵרוֹת, בְּכַנְפֵי יוֹנָה וּבִנְסֹרֶת שֶׁל חָרָשִׁים, וּבִנְעָרַת שֶׁל פִּשְׁתָּן דַּקָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בְּדַקָּה וּמַתִּיר בְּגַסָּה: ב. טוֹמְנִין בִּשְׁלָחִין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן, בְּגִזֵּי צֶמֶר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹטֵל אֶת הַכִּסּוּי, וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: קֻפָּה, מַטָּה עַל צִדָּהּ וְנוֹטֵל – שֶׁמָּא יִטֹּל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא כִסָּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם – לֹא יְכַסֶּנּוּ מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. כִּסָּהוּ וְנִתְגַּלָּה – מֻתָּר

לְכַסּוֹתוֹ. מְמַלֵּא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַכַּר, אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

שַׁבָּת פֶּרֶק ה

א. בַּמֶּה בְּהֵמָה יוֹצְאָה וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה? יוֹצֵא הַגָּמָל בְּאַפְסָר, וְנָאקָה בַּחֲטָם, וְלֶבְדִּקִיס בִּפְרֶמְבְּיָא, וְסוּס בְּשִׁיר, וְכָל בַּעֲלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים בְּשִׁיר, וּמַזִּין עֲלֵיהֶן, וְטוֹבְלִין בְּמְקוֹמָן: ב. חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת, בִּזְמַן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ. זְכָרִים יוֹצְאִין לְבוּבִין. רְחֵלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת, כְּבוּלוֹת וּכְבוּנוֹת. הָעִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר בְּכֻלָּן, חוּץ מִן הָרְחֵלִין הַכְּבוּנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עִזִּים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת לְיַבֵּשׁ, אֲבָל לֹא לֶחָלָב: ג. וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה? לֹא יֵצֵא גָּמָל בְּמִטּוֹטֶלֶת, לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל, וְכֵן שְׁאָר כָּל הַבְּהֵמוֹת. לֹא יִקְשֹׁר גְּמַלִּים זֶה בָּזֶה וְיִמְשֹׁךְ. אֲבָל מַכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשֹׁךְ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִכְרֹךְ: ד. אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת, בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ, וְלֹא בְּזוֹג, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק, וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצַוָּארוֹ, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבְּרַגְלוֹ. וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבְּרַגְלֵיהֶן. וְאֵין הַזְּכָרִים יוֹצְאִין בַּעֲגָלָה שֶׁתַּחַת הָאַלְיָה שֶׁלָּהֶן. וְאֵין הָרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת. וְאֵין הָעֶגֶל יוֹצֵא בְּגִימוֹן. וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקָּפֶד, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ. פָּרָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָיְתָה יוֹצְאָה בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ, שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים:

שַׁבָּת פֶּרֶק ו

א. בַּמֶּה אִשָּׁה יוֹצְאָה, וּבַמֶּה אֵינָהּ יוֹצְאָה? לֹא תֵצֵא אִשָּׁה, לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר, וְלֹא בְּחוּטֵי פִשְׁתָּן, וְלֹא בִּרְצוּעוֹת שֶׁבִּרְאשָׁהּ, וְלֹא תִּטְבֹּל בָּהֶן עַד שֶׁתְּרַפֵּם. וְלֹא בְּטוֹטָפֹת, וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין, בִּזְמַן שֶׁאֵינָן תְּפוּרִין. וְלֹא בְּכָבוֹל לִרְשׁוּת־הָרַבִּים. וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זָהָב, וְלֹא בְּקַטְלָא, וְלֹא בִּנְזָמִים, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה. וְאִם יָצָאת – אֵינָהּ חַיֶּבֶת חַטָּאת: ב. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר, וְלֹא בְּיָחִיד, בִּזְמַן שֶׁאֵין בְּרַגְלוֹ מַכָּה, וְלֹא בְּתִפְלִין, וְלֹא בְּקָמֵיעַ בִּזְמַן שֶׁאֵינוֹ מִן הַמֻּמְחֶה, וְלֹא בְּשִׁרְיוֹן, וְלֹא בְּקַסְדָּא, וְלֹא בְּמַגָּפַיִם. וְאִם יָצָא, אֵינוֹ חַיָּב חַטָּאת: ג. לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה, וְלֹא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם, וְלֹא בְּכֶלְיָאר, וְלֹא בִּכּוֹבֶלֶת, וְלֹא בִּצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן. וְאִם יָצְתָה, חַיֶּבֶת חַטָּאת, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין בִּכּוֹבֶלֶת וּבִצְלוּחִית שֶׁל פַּלְיָטוֹן: ד. לֹא יֵצֵא הָאִישׁ, לֹא בְּסַיִף, וְלֹא בְּקֶשֶׁת, וְלֹא בְּתֶרִיס, וְלֹא בְּאַלָּה, וְלֹא בְּרֹמַח. וְאִם יָצָא – חַיָּב חַטָּאת. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: תַּכְשִׁיטִין הֵן לוֹ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינָן אֶלָּא לְגִנַּאי, שֶׁנֶּאֱמַר: (יְשַׁעְיָה ב, ד): "וְכִתְּתוּ

חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת, לֹא יִשָּׂא גּוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה״. בִּירִית - טְהוֹרָה, וְיוֹצְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת. כְּבָלִים - טְמֵאִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת: ה. יוֹצְאָה אִשָּׁה בְּחוּטֵי שֵׂעָר, בֵּין מִשֶּׁלָּהּ בֵּין מִשֶּׁל חֲבֶרְתָּהּ, בֵּין מִשֶּׁל בְּהֵמָה, וּבְטוֹטָפֹת וּבְסַנְבּוּטִין, בִּזְמַן שֶׁהֵן תְּפוּרִין. בִּכְבוֹל וּבְפֵאָה נָכְרִית לֶחָצֵר. בְּמוֹךְ שֶׁבְּאָזְנָהּ, וּבְמוֹךְ שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ, וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִדָּתָהּ. בְּפִלְפֵּל וּבְגַרְגִּיר מֶלַח, וּבְכָל דָּבָר שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּתֵּן לְכַתְּחִלָּה בַּשַּׁבָּת. וְאִם נָפַל - לֹא תַחֲזִיר. שֵׁן תּוֹתֶבֶת וְשֵׁן שֶׁל זָהָב, רַבִּי מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִים: ו. יוֹצְאִין בְּסֶלַע שֶׁעַל הַצִּינִית. הַבָּנוֹת קְטַנּוֹת יוֹצְאוֹת בְּחוּטִין, וַאֲפִלּוּ בְּקִיסְמִין שֶׁבְּאָזְנֵיהֶן. עַרְבִיּוֹת יוֹצְאוֹת רְעוּלוֹת, וּמָדִיּוֹת פְּרוּפוֹת. וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֹוֶה: ז. פּוֹרֶפֶת עַל הָאֶבֶן וְעַל הָאֱגוֹז וְעַל הַמַּטְבֵּעַ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תִּפְרֹךְ לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת: ח. הַקִּטֵּעַ יוֹצֵא בְּקַב שֶׁלּוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וְאִם יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל כְּתוּתִין - טָמֵא. סְמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ - טְמֵאִין מִדְּרָס, וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת, וְנִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. כִּסֵּא וְסָמוֹכוֹת שֶׁלּוֹ - טְמֵאִין מִדְּרָס, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בָּעֲזָרָה. אַנְקַטְמִין - טְהוֹרִין, וְאֵין יוֹצְאִין בָּהֶן: ט. הַבָּנִים יוֹצְאִין בְּקֶשָׁרִים, וּבְנֵי מְלָכִים בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם, אֶלָּא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהוֹוֶה: י. יוֹצְאִין בְּבִיצַת הַחַרְגּוֹל, וּבְשֵׁן שֶׁל שׁוּעָל, וּבְמַסְמֵר מִן הַצָּלוּב, מִשּׁוּם רְפוּאָה, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַף בַּחֹל אָסוּר, מִשּׁוּם דַּרְכֵי הָאֱמוֹרִי:

שַׁבָּת פֶּרֶק ז

א. כְּלָל גָּדוֹל אָמְרוּ בַּשַּׁבָּת: כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עִקַּר שַׁבָּת, וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה - אֵינוֹ חַיָּב, אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת. הַיּוֹדֵעַ עִקַּר שַׁבָּת, וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה - חַיָּב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה - חַיָּב עַל כָּל אַב מְלָאכָה וּמְלָאכָה. הָעוֹשֶׂה מְלָאכוֹת הַרְבֵּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת - אֵינוֹ חַיָּב, אֶלָּא חַטָּאת אֶחָת: ב. אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת: הַזּוֹרֵעַ, וְהַחוֹרֵשׁ, וְהַקּוֹצֵר, וְהַמְעַמֵּר, הַדָּשׁ, וְהַזּוֹרֶה, הַבּוֹרֵר, הַטּוֹחֵן, וְהַמְרַקֵּד, וְהַלָּשׁ, וְהָאוֹפֶה, הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר, הַמְלַבְּנוֹ, וְהַמְנַפְּצוֹ, וְהַצּוֹבְעוֹ, וְהַטְוֶה, וְהַמֵּסֵךְ, וְהָעוֹשֶׂה שְׁנֵי בָתֵּי־נִירִין, וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין, וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין, הַקּוֹשֵׁר, וְהַמַּתִּיר, וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת, הַקּוֹרֵעַ עַל מְנָת לִתְפֹּר שְׁתֵּי תְּפִירוֹת, הַצָּד צְבִי, הַשּׁוֹחֲטוֹ, וְהַמַּפְשִׁיטוֹ, הַמּוֹלְחוֹ, וְהַמְעַבֵּד אֶת עוֹרוֹ, וְהַמּוֹחֲקוֹ, וְהַמְחַתְּכוֹ, הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, וְהַמּוֹחֵק עַל מְנָת לִכְתֹּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, הַבּוֹנֶה, וְהַסּוֹתֵר, הַמְכַבֶּה, וְהַמַּבְעִיר, הַמַּכֶּה בַּפַּטִּישׁ, הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת

לִרְשׁוּת, הֲרֵי אֵלּוּ אֲבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אֶחָת: ד. וְעוֹד כְּלָל אַחֵר אָמְרוּ: כָּל הַכָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ, וּמַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ, וְהוֹצִיאוּ בַּשַּׁבָּת - חַיָּב עָלָיו חַטָּאת, וְכָל שֶׁאֵינוּ כָּשֵׁר לְהַצְנִיעַ, וְאֵין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ, וְהוֹצִיאוּ בַּשַּׁבָּת - אֵינוּ חַיָּב אֶלָּא הַמַּצְנִיעוֹ: ה. הַמּוֹצִיא תֶּבֶן - כְּמִלֹּא פִי פָרָה. עָצָה - כִּמְלֹא פִי גָּמָל. עָמִיר - כִּמְלֹא פִי טָלֶה. עֲשָׁבִים - כִּמְלֹא פִי גְדִי, עֲלֵי שׁוּם וַעֲלֵי בְצָלִים: לַחִים - כַּגְּרוֹגֶרֶת, יְבֵשִׁים - כִּמְלֹא פִי גְדִי, וְאֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁווּ בִּשְׁעוּרֵיהֶן. הַמּוֹצִיא אֳכָלִים כַּגְּרוֹגֶרֶת - חַיָּב, וּמִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁווּ בִּשְׁעוּרֵיהֶן, חוּץ מִקִּלְפֵּיהֶן וְגַרְעִינֵיהֶן וְעָקְצֵיהֶן וְסָבָן וּמֹרָסָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חוּץ מִקִּלְפֵּי עֲדָשִׁים שֶׁמִּתְבַּשְּׁלוֹת עִמָּהֶן:

שַׁבָּת פֶּרֶק ח

א. הַמּוֹצִיא יַיִן - כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חָלָב - כְּדֵי גְּמִיעָה. דְּבַשׁ - כְּדֵי לִתֵּן עַל הַכָּתִית. שֶׁמֶן - כְּדֵי לָסוּךְ אֵבֶר קָטָן. מַיִם - כְּדֵי לָשׁוּף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׁאָר כָּל הַמַּשְׁקִין - בָּרְבִיעִית. וְכָל הַשֶּׁפָכִין - בָּרְבִיעִית. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כֻּלָּן בָּרְבִיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁעוּרִין הַלָּלוּ אֶלָּא לְמַצְנִיעֵיהֶן: ב. הַמּוֹצִיא חֶבֶל - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֹזֶן לְקֻפָּה. גֶּמִי - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תִּלְאֵי לְנָפָה וְלִכְבָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לִטֹּל מִמֶּנּוּ מִדַּת מִנְעָל לְקָטָן. נִיר - כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין. וְהַמּוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין - חַיָּב. נִיר מָחוּק - כְּדֵי לִכְרֹךְ עַל־פִּי צְלוֹחִית קְטַנָּה שֶׁל פִּלְיָטוֹן: ג. עוֹר - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמֵיעַ. קְלָף - כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו פָּרָשָׁה קְטַנָּה שֶׁבַּתְּפִלִּין, שֶׁהִיא: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל". דְּיוֹ - כְּדֵי לִכְתֹּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כְּחוֹל - כְּדֵי לִכְחֹל עַיִן אַחַת: ד. דֶּבֶק - כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשַּׁבְשֶׁבֶת. זֶפֶת וְגָפְרִית - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שַׁעֲוָה - כְּדֵי לִתֵּן עַל־פִּי נֶקֶב קָטָן. חַרְסִית - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּטְפּוּט. סָבִין - כְּדֵי לִתֵּן עַל־פִּי כּוּר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. סִיד - כְּדֵי לָסוּד קְטַנָּה שֶׁבַּבָּנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוּל. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אַנְדִּיפִי: ה. אֲדָמָה - כְּחוֹתָם הַמַּרְצוּפִים, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּחוֹתָם הָאַגְּרוֹת. זֶבֶל וְחוֹל הַדַּק - כְּדֵי לְזַבֵּל קֶלַח שֶׁל כְּרוּב, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא; וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: כְּדֵי לְזַבֵּל כְּרִישָׁא. חוֹל הַגַּס - כְּדֵי לִתֵּן עַל מְלֹא כַף סִיד. קָנֶה - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קֻלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָבֶה אוֹ מְרֻסָּס, כְּדֵי לְבַשֵּׁל בּוֹ בֵּיצָה קַלָּה שֶׁבַּבֵּיצִים, טְרוּפָה וּנְתוּנָה בָּאִלְפָּס: ו. עֵצִים - כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תַּרְוָד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ חָף. זְכוּכִית - כְּדֵי לִגְרֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכְּרָכָר. צְרוֹר אוֹ אֶבֶן - כְּדֵי לִזְרֹק בָּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר יַעֲקֹב אוֹמֵר: כְּדֵי לִזְרֹק בַּבְּהֵמָה: ז. חֶרֶס - כְּדֵי לִתֵּן בֵּין פַּצִּים

לַחֲבֵרוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כְּדֵי לַחְתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוּר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כְּדֵי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר: (יְשַׁעְיָה ל) "וְלֹא יִמָּצֵא בְמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׂ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוּד". אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי: מִשָּׁם רְאָיָה: (שָׁם) "וְלַחְשֹׂף מַיִם מִגֶּבֶא":

שַׁבָּת פֶּרֶק ט

א. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מִנַּיִן לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁמִּטַּמְּאָה בְּמַשָּׂא כִּנְדָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: (יְשַׁעְיָה ל) "תִּזְרֵם כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ". מַה נִּדָּה מִטַּמְּאָה בְּמַשָּׂא, אַף עֲבוֹדָה זָרָה מִטַּמְּאָה בְּמַשָּׂא: ב. מִנַּיִן לַסְּפִינָה שֶׁהִיא טְהוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר: (מִשְׁלֵי ל) "דֶּרֶךְ אֳנִיָּה בְלֶב יָם". מִנַּיִן לַעֲרוּגָה שֶׁהִיא שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה טְפָחִים, שֶׁזּוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ חֲמִשָּׁה זְרָעוֹנִין, אַרְבָּעָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעֲרוּגָה וְאֶחָד בָּאֶמְצַע, שֶׁנֶּאֱמַר: (יְשַׁעְיָה סא, יא) "כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ וּכְגַנָּה זְרוּעֶיהָ תַּצְמִיחַ", 'זְרָעֶהָ' לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא 'זְרוּעֶיהָ': ג. מִנַּיִן לְפוֹלֶטֶת שִׁכְבַת־זֶרַע בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהִיא טְמֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת יט, יא) "הֱיוּ נְכוֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים". מִנַּיִן שֶׁמַּרְחִיצִין אֶת הַמִּילָה בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר: (בְּרֵאשִׁית לד, כה) "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹתָם כֹּאֲבִים". מִנַּיִן שֶׁקּוֹשְׁרִין לָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית בְּרֹאשׁ שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. שֶׁנֶּאֱמַר: (יְשַׁעְיָה א, יח) "אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ": ד. מִנַּיִן לְסִיכָה שֶׁהִיא כִּשְׁתִיָּה בְּיוֹם־הַכִּפּוּרִים, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר, שֶׁנֶּאֱמַר: (תְּהִלִּים קט) "וַתָּבֹא כַמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכַשֶּׁמֶן בְּעַצְמוֹתָיו": ה. הַמּוֹצִיא עֵצִים – כְּדֵי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קַלָּה. תַּבְלִין – כְּדֵי לְתַבֵּל בֵּיצָה קַלָּה, וּמִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. קִלְפֵּי אֱגוֹזִים, קִלְפֵּי רִמּוֹנִים, אִסְטִיס וּפוּאָה – כְּדֵי לִצְבּוֹעַ בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. מֵי רַגְלַיִם, נֶתֶר וּבוֹרִית, קְמוֹנְיָא וְאַשְׁלָג – כְּדֵי לְכַבֵּס בָּהֶן בֶּגֶד קָטָן בִּסְבָכָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם: ו. פִּלְפֶּלֶת – כָּל שֶׁהִיא. וְעִטָּרָן – כָּל שֶׁהוּא. מִינֵי בְשָׂמִים וּמִינֵי מַתָּכוֹת – כָּל שֶׁהֵן. מֵאַבְנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעָפָר הַמִּזְבֵּחַ, מֻקָּק סְפָרִים וּמֻקָּק מִטְפְּחוֹתֵיהֶם – כָּל שֶׁהֵן, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָן לְגָנָזָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא מִמְּשַׁמְּשֵׁי עֲבוֹדָה־זָרָה – כָּל שֶׁהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר: (דְּבָרִים יג) "וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם": ז. הַמּוֹצִיא קֻפַּת הָרוֹכְלִין, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִינִין הַרְבֵּה – אֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. זֵרְעוֹנֵי גִנָּה – פְּחוֹת מִכַּגְרוֹגֶרֶת. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: חֲמִשָּׁה. זֶרַע קִשּׁוּאִין – שְׁנַיִם. זֶרַע דְּלוּעִין – שְׁנַיִם. זֶרַע פּוֹל הַמִּצְרִי – שְׁנַיִם. חָגָב חַי טָהוֹר – כָּל שֶׁהוּא. מֵת – כַּגְרוֹגֶרֶת. צִפֳּרֵי כְרָמִים – בֵּין חַיָּה בֵּין מֵתָה – כָּל שֶׁהִיא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתָהּ לִרְפוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה

אוֹמֵר: אַף הַמּוֹצִיא חָגָב חַי טָמֵא - כָּל שֶׁהוּא, שֶׁמַּצְנִיעִין אוֹתוֹ לְקָטָן לְשַׂחֵק בּוֹ:

(שט-שי ; יום ראשון)

וְתָא חֲזֵי, בְּהַאי חַגָּא וּבְחַגָּא דְּפִטִירוּ, שִׁבְעָה יוֹמֵי דְּכֻלִּילָן כֻּלְּהוֹ יוֹמִין דְּלְעֵילָּא בְּהוּ. מָה דְּלֵית כֵּן בְּשְׁאָר חַגִּין דְּמִקָּרְבִין בְּהוּ מוּסָף, אֶלָּא הַיְנוּ דְּאוֹקִימְנָא בְּרָזָא דְּמְהֵימְנוּתָא (בְּרֵאשִׁית ל, לז): "מַחְשַׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל הַמַּקְלוֹת", דְּי לְכָל אִנּוּן שִׁבְעָה, שִׁבְעָה דַּרְגִּין אַסְחַר לוֹן. בִּסְטָר דְּחֶסֶ"ד חַגָּא דְּפִטִירָא, לְקַבֵּל אַבְרָהָם דְּאָתֵי מֵחֶסֶ"ד, בְּגִין כָּךְ כֻּלְּהוֹ דַּרְגִּין תַּמָּן. דְּהָא לְכֻלְּהוּ דַּרְגִּין אַסְחַר יַעֲקֹב שְׁלִימָא לְסִטְרָא דְּחֶסֶ"ד. הַאי חַגָּא לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן דְּאָחִיד בְּחֶסֶד, כֻּלְּהוֹ עִמֵּה.

דָּבָר אַחֵר, בְּגִין דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין וְכֻלְּהוֹ זַכָּאִין, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְגְּלֵי תַּמָּן בְּכִתְרוֹי, וְזַמִּין לְמֶעְבַּד כֵּן בְּיוֹמֵי דְּיֵיתֵי מְשִׁיחָא. בְּגִין כָּךְ כֻּלְּהוֹ כִּתְרִין רְמִיזִין הָכָא וְהָכָא וְנַטְלִין עַל חַד תְּרִין שֶׁבַע בִּרְכָאן הָכָא מֵהָתָם. וְהָתָם עַל חַד שִׁבְעָה מִשְׁאָר מוּסָפִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (מִיכָה ז, טו): "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת". כְּיוֹם צֵאתְךָ הָוָה לֵיהּ לְמֵימָר, מַאי "כִּימֵי", דְּכוּלְּהוּ יוֹמִין עִלָּאִין אִזְדַּמְּנוּ הָתָם וְאִזְדַּמְּנוּ הָכָא. בְּגִין כָּךְ נִפְלָאוֹת נ׳ פְּלָאוֹת, חַמְשִׁין פְּלָאוֹת. דְּהָא חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָ"ה פָּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפָּקָא לוֹן מִתַּמָּן. וּבְגִינֵי כָּךְ בְּאוֹרַיְתָא אִדְכַּר יְצִיאַת מִצְרַיִם חַמְשִׁין זִמְנִין, לְקַבֵּל חַמְשִׁין תַּרְעִין, כְּדֵין יַעֲבִיד לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא. וּמַאי "אַרְאֶנּוּ". אֶלָּא אַרְאֶנּוּ לְהַהוּא סָבָא דְּחָזָא בְּקַדְמִיתָא, דִּכְתִיב (שְׁמוֹת יד, לא): "וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה", כְּדֵין זַמִּין לְמֶחְזֵי פּוּרְעָנוּתָא דֶּאֱדוֹם.

דָּבָר אַחֵר, דִּבְגִינְהוֹן דְּשִׁבְעָה צַדִּיקַיָּא, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעֲבָרָא לְכָל אֻמִּין דְּעָלְמָא, וְלָא יִשְׁתְּאַר בְּעָלְמָא אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד, בְּגִין כָּךְ הָכָא שִׁבְעָה יוֹמִין. תָּא חֲזֵי, דִּבְגִין כָּךְ מִתְמָעֲטִין וְהוֹלְכִין. וּבְיוֹמָא תְּמִינָאָה שַׁלְטִין יִשְׂרָאֵל לְחוּדַיְהוּ בְּעָלְמָא וּמַקְרִיבִין פָּר אֶחָד אַיִל אֶחָד, רָזָא דְּיִחוּדָא. שִׁבְעָה כְּבָשִׂים לְקַבֵּל שִׁבְעָה

דַּרְגִּין. שְׁעִיר עִזִּים, אַף עַל גַּב דִּבְהַהוּא זִמְנָא יַעֲבְרִינֵהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵעָלְמָא, עִם כָּל דָּא יִשְׁתָּאַר מִנֵּהּ דְּלָא יִתְבָּטְלוּן מִפְּרִיָה וְרִבְיָה. וּבְהַהוּא זִמְנָא יִפְקוּן מַיִם חַיִּים מֵחָכְמָה עִלָּאָה (זְכַרְיָה יד, ח): "חֲצָיָם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי" דָּא חֶסֶד עִלָּאָה, "וְחֲצָיָם אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן" דָּא גְּבוּרָ"ה תַּתָּאָה וּגְבוּרָ"ה עִלָּאָה. "בַּקַּיִץ וּבָחֹרֶף" בְּסִטְרָא דְּאֶשָּׁא וּבְסִטְרָא דְּמַיָּא. דְּלָא יִשְׁתָּאַר דִּינָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא כֻּלָּא רַחֲמֵי וְחַיִּים וְחֵירוּ בְּעָלְמָא.

וְתָא חֲזֵי, בְּהַאי חַגָּא עָבְדִין נִסּוּךְ הַמַּיִם. נְבִיעַ דְּחֶסֶד בְּאִנּוּן שִׁתִּין מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכוּלְהוּ שִׁבְעָה יוֹמִין עִלָּאִין מְקַבְּלִין מֵאִנּוּן מַיִם חַיִּים דְּנָפְקִין מִירוּשָׁלַיִם עִלָּאָה טְמִירָא. וּבְאָן אֲתָר רָמִיז לְאִנּוּן מַיִם חַיִּים, בְּאִינּוּן שִׁתִּין. וַחֲסִידֵי וְצַדִּיקֵי חָדָאן בְּהַאי הִלּוּלָא, בְּגִין דִּרְמִיזָא לְהַהוּא טִיבוּ דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד, כַּד יַעְבֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָאִיבוּ מֵאַרְעָא, דְּיֵחְתּוּן אִנּוּן מַיִם חַיִּים טְהוֹרִים בְּאִנּוּן שִׁתִּין, בְּהַהוּא מִזְבֵּחַ עִלָּאָה הַהוּא יָם הָאַחֲרוֹן. וְאִינּוּן תְּלָתָא לוֹגִין מַיִם שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בֵּיצִים, לְקַבֵּל צַדִּיק דְּאִקְרֵי 'חַי' הָעוֹלָמִים, וְעַל יְדֵהּ מַיִם נַחְתִּין בְּאִנּוּן שִׁתִּין.

וְתָא חֲזֵי, הִלֵּל הַזָּקֵן כַּד הֲוָה חַדֵּי בְּהַאי הִלּוּלָא אָמַר: אִם אֲנִי כָּאן הַכֹּל כָּאן, וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן מִי כָּאן. הֲוָה רָמִיז וְאָמַר אִי שְׁכִינְתָּא דְּאִקְרֵי 'אֲנִי' שַׁרְיָא כָּאן 'הַכֹּל' כָּאן, הַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי 'כֹּל' דְּאָתֵי לְאִזְדַּוְּגָא בָּהּ. וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן מִי כָּאן. דְּהָא לָא חַשִּׁיבָא טִיבוּ שְׁלֵימָא בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא. אֲבָל כַּד יִשְׁתְּלָמוּ אִנּוּן פָּרִים כְּדֵין כְּתִיב (יְשַׁעְיָה יב, ג): "וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה". מַאן אִנּוּן. שִׁית מַעְיְנֵי דְּאִנּוּן מְרִיקִין בְּהַאי יְשׁוּעָה, וּכְדֵין עָלְמָא כּוּלֵּהּ בְּחֶדְוָה, בְּגִין דְּנָפְקָא שְׁכִינְתָּא מִבֵּין הַהוּא סָאִיבוּ דִּשְׁאָר עַמִּין, בְּגִין כָּךְ (בַּמִּדְבָּר כט, לו): "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם".

(שיא-שיב; יום שני)

תָּא חֲזֵי, עֶשֶׂר נְטִיעוֹת עֲרָבָה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. שְׁאָר מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא תּוֹרָה. וְהָכָא הֲלָכָה. מַאי טַעְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְּהַאי אַתְרָא דְּאִקְרֵי הַר סִינַי, תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה אוֹלִיפַת לֵהּ לְמֹשֶׁה לְקַשְׁרָא קִשְׁרִין דִּמְהֵימְנוּתָא. אִנּוּן עֶשֶׂר נְטִיעִין דְּנָצַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אֲחִיד לוֹן בְּהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי עֶרֶב שְׁבִיעִית, וַיַּעַבְדוּן פְּרִי בְּהַהוּא בֵּית סְאָה, בְּגִין דְּאַיְתֵי מְזוֹנָא לְעָלְמָא בְּהַאי שְׁבִיעִית. דְּלֵית לוֹן מְזוֹנָא אֶלָּא מֵהַהוּא שַׁתָּא שְׁתִיתָאָה דְּזַרְעִין בָּהּ זַרְעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (הוֹשֵׁעַ י, יב): "זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד", מָה דְּזַרְעִין יְהֵא לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי צְדָקָה שְׁלֵמָה, וּכְדֵין וְקִצְרוּ לְפִי חֶסֶד, כְּדֵין יְהֵא טִיבוּ עִלָּאָה. וּמַאן אִיהוּ לְפִי חֶסֶד, דָּא אַבְרָהָם.

וְתָא חֲזֵי, לְתַתָּא שְׁבָעָה עֲבִידָן אִית בֵּינֵיהוֹן. זְרִיעָה, לְקַבֵּל אִמָּא עִלָּאָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מז, כג): "הֵא לָכֶם זֶרַע". קְצִירָה, לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וְקִצְרוּ לְפִי חֶסֶד. דִּישָׁה בְּחָרוּץ, לְקַבֵּל דַּרְגָּה דְּיִצְחָק, דְּעָבִיד דִּינָא וְאַפְרִישׁ תֶּבֶן מֵהַהוּא בָּר. דִּינָא אַפְרִישׁ מִגִּיהּ וְעָבַד דִּינָא בִּרְשִׁיעֵי עַלְמָא, וּכְדֵין אִינְהוּ "כְּמֹץ לִפְנֵי רוּחַ" (תְּהִלִּים לה, ה). וְהַאי רוּחַ דָּא דַּרְגָּא דְּיַעֲקֹב, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מה, כח): "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב", וּלְקַבְּלֵיהּ זוֹרֶה, וְהוּא מוֹץ לְאֶשָּׁא אִתְיְהִיב לְמֵיכַל. טוֹחֵן, לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּמֹשֶׁה. לָשׁ, לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּאַהֲרֹן. אוֹפֶה, לְקַבֵּל דַּרְגָּא דְּצַדִּיק וְאִתְעֲבִיד 'לֶחֶם' בְּיָדוֹ דְּ'צַדִּיק' בְּהַהוּא אוֹר דְּאִית בְּצִיּוֹן, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קלו, כה): "נֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר". בְּקַדְמִיתָא 'לְכָל' וּלְבָתַר לְהַהוּא אֲתַר דְּאִקְרֵי 'בָּשָׂר', וּמַאי לֶחֶם דָּא קְיוּמָא.

וּבְהַאי שַׁתָּא שְׁבִיעַתָּא לָא עָבְדִין עֲבִידְתָּא, אֶלָּא אַכְלִין הַהוּא לֶחֶם דְּאִתְיְהִיב לְהוּ מִשָּׁתָּא שְׁתִיתָאָה. וְכֻלְּהוּ עָלְמִין בְּחֶדְוָה נַיְחִין, וְכֻלְּהוּ מִסְכְּנֵי וַעֲתִירֵי כֻּלְּהוּ שָׁוִין בְּהַאי אַתָּר, דְּהָא כֻּלְּהוּ תַּתָּאֵי מֵהַאי שַׁתָּא שְׁבִיעָתָא מִתַּזְנִין. וְאִי בַּר נָשׁ עָבִיד, בְּאִנּוּן פֵּירִין סְחוֹרְתָּא. הַאי דְּאַתְרָא דַּעֲנִיוּתָא מָנַע מִנֵּהּ בִּרְכָאן, בְּגִין כָּךְ מָנַע מִנֵּהּ בִּרְכָאן. וּבָעֵי בַּר נָשׁ

לְאַחֲזָאָה דְּהַאי אַרְעָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִית לָהּ נַיְחָא בְּבַעְלָהּ וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לֶחֱם לְהַאי 'כָּל', וְ'כָל' לְהַהוּא אַתְרָא דְּאִקְרֵי 'בָּשָׂר מִבְּשָׂרִי', וְלֵית לָהּ נְהוֹרָא מִדִּילָהּ, אֶלָּא הַנְהוּ סְפִיחֵי דְּשִׁתִּיתָאָה דְּאִזְדָּרְעוּ בָּהּ מִמֵּילָא.

וּבָעֵי בַּר נָשׁ בְּהַהוּא עֶרֶב שְׁבִיעִית, לְמֶעְבַּד עֲבִידְתָּא דְּאַרְעָא בְּאִנּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן דְּאִשְׁתְּלָמוּ בָּהּ דְּתִתְיַחֵד הַאי אַרְעָא בְּהוּ, וְלָא תִּתְפָּרַשׁ מִנַּיְהוּ, וְתִתְקְרֵי אַף הִיא נְטִיעָה, נְצִיבוּ דְּנָצַב קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין דְּלָא יִתְמְנַע מִינַּהּ הַהוּא טִיבוּ דְּאִית לָהּ עִם בַּעְלָהּ נַיְחָא בַּשְּׁבִיעִית. בְּגִין כָּךְ אָדָם בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה אִתְבְּרֵי וְאִזְדַּוְּגַת עִמֵּהּ בַּת זוּגֵהּ לְאִתְעַנְגָא בְּשַׁבְּתָא, וְהַשְׁתָּא אִזְדַּוְּגַת 'צֶדֶק' בְּשִׁתִּיתָאָה לְמֵיהַב נְהִירוּ לְהַאי הַר סִינַי.

וְתָא חֲזֵי, הַר חוֹרֵב אִתְקְרֵי כַּד אִזְדַּוַּג עִמֵּהּ וְא"ו. וְאִי בְּנֵי נָשָׁא מַפְרִישִׁין וְא"ו מִינַּהּ, אִקְרֵי חֻרֵב לַיְיָ, דְּהָא חֻרֵב כְּתִיב וְעַבְדָא נוּקְמִין. בְּגִין כָּךְ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, דְּיִכְלְלוּן יָתָהּ בְּאִנּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן עֶרֶב שְׁבִיעִית, וְיֵיתֵי מְזוֹנָא לְעָלְמָא בַּשְּׁבִיעִית. דְּהוּא אַתְרָא דִּלֵּית לָהּ נְהוֹרָא אֶלָּא מָה דְּאִתְיְהִיב לָהּ מֵהַהוּא וְא"ו.

וְתָא חֲזֵי, יִשְׂרָאֵל כַּד עָבְדוּ עֶגְלָא וְאַפְרִישׁוּ בִּרְכָאן מֵהַאי הַר חוֹרֵב, דְּאַפְרִישׁוּ מִנֵּהּ וְא"ו וְקַצִּיצוּ בַּנְּטִיעוֹת בְּאִנּוּן נְטִיעָן, מָה כְּתִיב (שְׁמוֹת לג, ו): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֶדְיָם מֵהַר חוֹרֵב". הַהוּא עֲדִי עִלָּאָה, תְּפִלִּין דְּרִישָׁא וּדְרוֹעָא דְּשָׁוְיָן בְּיָד כֹּהֲה אַעְדִּיאוּ מִנְּהוֹן. וּמֵאַן אֲתַר אִתְיְהִיב לוֹן, מֵהַר חוֹרֵב כַּד אִזְדַּוַּג בָּהּ וְא"ו. וְהַשְׁתָּא (מִשְׁלֵי טז, כח): "וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף" וְאִתְעָרוּ עֲלֵיהוֹן חֻרֵב.

בְּגִין כָּךְ בְּנֵי לֵוִי דְּעָבְדוּ לְוָיָה לְהַאי אַתְרָא, אִתְפְּרָעוּ מִנְּהוֹן. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שְׁמוֹת לב, כו): "וַיֵּעָמֹד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיְיָ אֵלָי וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי", דְּהָא לָא עָבְדוּ פִּרוּדָא אֶלָּא לְוָיָה.

(שיג-שיד; יום שְׁלִישִׁי)

וְאָמַר לוֹן מֹשֶׁה (שָׁם, כז): "כֹּה אָמַר יְיָ עִבְרוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לָשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה", בְּגִין דְּהַאי 'כֹּה' יַהֲבַת לוֹן רְשׁוּתָא לְמֶעְבַּד דִּינִין, וּמַאן אִיהוּ 'כֹּה', דָּא הַר חוֹרֵב, וּבְגִין כָּךְ קָטְלוּ מִנְּהוֹן כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ, שְׁלֹשֶׁת לָא אִתְּמַר, אֶלָּא כִּשְׁלֹשֶׁת, לְקַבֵּל הַנְהוּ תְּלָתָא דַּרְגִּין דַּהֲווּ מַלְיָין לְהַאי בְּאֵר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כט, ב): "וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדְרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ". בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ דְּיִסְתַּלְקוּן מִינַּהּ וְהָא אוּקְמוּהָ.

בְּגִין כָּךְ פָּקִידַת לֵיהּ הַאי תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה לְמֹשֶׁה עַל אִנּוּן עֶשֶׂר נְטִיעָן וַעֲרָבָה, דְּיָקִיפוּן לְהַאי מִזְבֵּחַ בְּאִנּוּן עַרְבֵי נַחַל, לְקַבֵּל תְּרֵין דַּרְגִּין דְּמַקִּיפִין לְעֵילָּא דְּאִינּוּן נֶצַ"ח וְהוֹ"ד. וּכְדֵין יַעַבְדוּן נְסוּךְ הַמַּיִם, מֵאִנּוּן מַיִם חַיִּים דְּאַתְיָן עַל יְדֵי דְּצַדִּיק וְלָא יִמְנְעוּן מֵהַאי מִזְבֵּחַ טִיבוּ עִלָּאָה.

וְתָא חֲזֵי, כָּל שְׁאָר יוֹמֵי דְּשַׁתָּא בְּהַאי מִזְבֵּחַ עַבְדִּין נְסוּךְ הַיַּיִן, רָמִיז לְדִינָא דְּעָיל בָּהּ לְמֵידַן עַלְמָא. אֲבָל בְּחָג עַבְדִּין אוּף בְּמַיִם חַיִּים. דְּהָא חַיִּים וּנְהִירוּ אִתּוֹסַף בְּהַהוּא זִמְנָא (יְשַׁעְיָה יא, ט): "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְיָ כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים".

עֲשָׂרָה פְּעָמִים נִמְנוּ יִשְׂרָאֵל, אַחַת בִּירִידָתָן לְמִצְרַיִם, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מו, כו): "כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיְמָה" וְגוֹ'. וְאַחַת בַּעֲלִיָתָן דִּכְתִיב (שְׁמוֹת יב, לז): "כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף". וּשְׁנַיִם בְּחוּמָשׁ הַפְּקוּדִים וּשְׁנַיִם בִּימֵי שָׁאוּל, אַחַת בְּבֶזֶק וְאַחַת בַּטְּלָאִים, וְאַחַת בִּימֵי דָּוִד (שְׁמוּאֵל ב' כד, ט): "וַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת מִסְפַּר מִפְקַד הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ". וְאַחַת בִּימֵי עֶזְרָא (עֶזְרָא ב, סד): "כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד". וְאַחַת לְעָתִיד לָבֹא (יִרְמְיָה לג, יג): "עוֹד תַּעֲבֹרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶהָ".

אַשְׁרֵי אָדָם מָצָא חָכְמָה, דָּא אָדָם עִלָּאָה דְּאַשְׁרֵי עֲלוֹי טִיבוּ דְּעַתִּיקָא. אֵימָתַי כַּד מָטָא חָכְמָה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מִשְׁלֵי יח, כא): "מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְיָ". דָּא רַעֲוָא דְּעַתִּיקָא, וּמַאי אִיהוּ הַאי חָכְמָה, דָּא חָכְמָה זְעֵירָא דְּהִיא רַבְרְבָא בְּאִתְחַבְּרוּתָא לְעֵילָּא. מָצָא, מַאי מָצָא כְּגוֹן דְּאִשְׁתְּכַחַת בְּכֹלָּא.

"וְאָדָם יָפִיק תְּבוּנָה" (שָׁם ג, יג) דְּבָעֵי לְעַיְנָא וּלְאִסְתַּכְלָא וּלְאַפָּקָא מֵעֻמְקָא עִלָּאָה תְּבוּנָה, לְאַנְהָרָא לְהַאי חָכְמָה. וְעַל יְדָא דְּמַאן אִתְנְהִירַת, עַל יְדָא דְּאָדָם עִלָּאָה דְּמֵפִיק רָצוֹן מִלְּעֵילָא לְאַנְהָרָא לָהּ.

*

רִבִּי בְּנָיְמִן לֵוִי, מָצָאתִי כָּתוּב שֵׁם בֵּן י"ב אוֹתִיּוֹת יְהַ יְהַ וְהַ וְהַ וָהּ יְהּ: תֹּה"וּ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם ג' אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא ש' ש"ד שד"י. בֹּהוּ בְּמִסְפָּר קָטָן גִּימַטְרִיָּא צְבָאוֹת כָּזֶה ב' ב"ה בֹּהוּ. חֹשֶׁךְ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא אֱלֹהִים. רוּחַ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיָּא יהו"ה בְּמִסְפָּר קָטָן. רַעַשׁ בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַכּוֹלֵל גִּימַטְרִיָּא בֹּהוּ. קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה בְּמִסְפָּר קַטָּן עִם הַכּוֹלֵל יהו"ה וְי"ב יוֹתֵר כְּנֶגֶד שֵׁם י"ב הַנִּמְסָר לְאֵלִיָּהוּ בַּמְּעָרָה. וְכֵן דַּקָּה בְּמִסְפָּר קָטָן עִם הַשָּׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת גִּימַטְרִיָּא יב"ק.

לְמַה בְּי"ת דּוֹמֶה לְאָדָם שֶׁנּוֹצָר בְּחָכְמָה שֶׁסָּתוּם מִכָּל צַד וּפָתוּחַ מִלְּפָנָיו, וְהָאָלֶף פְּתוּחָה מֵאַחֲרָיו, רוֹצֶה לוֹמַר כִּי הִיא פְּתוּחָה לְקַבֵּל מִן הַכֶּתֶר וְיֵשׁ לָהּ פֶּתַח לְהַשְׁפִּיעַ לַאֲחֵרִים.

*

וּמְנָא לָן דִּשְׁמַיִם הַיְינוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב (מְלָכִים א' ח, לב): "וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם". אַטוּ שְׁלֹמֹה מִתְפַּלֵּל אֶל הַשָּׁמַיִם שֶׁיִּשְׁמְעוּ תְּפִלָּתוֹ, אֶלָּא שֶׁנִּקְרָא שְׁמָן עַל שְׁמוֹ. וְלָמָּה נִקְרָא שָׁמַיִם, אֶלָּא שֶׁהוּא עָגוֹל כְּמוֹ רֹאשׁ, וּמְלַמֵּד שֶׁמַּיִם מִימִינוֹ וְאֵשׁ מִשְּׂמֹאלוֹ וְהוּא בָּאֶמְצַע, שָׂא מָיִם, מֵאֵשׁ וּמַיִם וּמַכְנִיס בֵּינֵיהֶם שָׁלוֹם, בָּא הָאֵשׁ וּמָצָא מִצְּדּוֹ מִדַּת הָאֵשׁ. בָּא מַיִם וּמָצָא מִצְּדּוֹ מִדַּת הַמַּיִם, וְהַיְינוּ (אִיּוֹב כה, ב): "עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו", מַאי שָׁמַיִם מִלַּמֵּד שֶׁגָּבַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵשׁ וּמַיִם וּטְפָחַן זֶה בָּזֶה וְעָשָׂה מֵהֶן רֹאשׁ לִדְבָרָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיט, קס): "רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת".

(שטו-שטז; יום רביעי)

"וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ". בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֲוָה בְּאִלֵּין קְלִפִּין, הֲוָה בּוֹנֶה עָלְמִין וּמַחֲרִיבָן, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּלֵית הַשְׁפָּעָה בְּכָל עָלְמִין, וְנָהָר דְּאִיהוּ צַדִּיק יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ בְּתְרֵין עָלְמִין, בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִית מַאן דְּאָמַר דְּסָלִיק בְּמַחְשַׁבְתֵּה לְמִבְנֵי עָלְמִין וּלְהַחֲרִיבָן. וְאָמַר דֵּין מְהַנְיָן לִי וְדֵין לָא מְהַנְיָן לִי. אִלֵּין דְּאִתְּמָר בְּהוֹן אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ מְהַנְיָן לִי. וְאָחֳרָנִין דְּאִתְּמָר בְּהוֹן "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ" דְּאַחְזֵי עַל עָלְמִין דְּסָלִיק בִּרְעוּתֵיהּ לְמִבְנֵי לוֹן וְלָא עֲבִיד לוֹן, עֲלַיְהוּ אִתְּמָר תֹהוּ וָבֹהוּ. וּבְזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאִלֵּין קְלִפִּין אִתְּמַר בֵּיהּ (איכה ג, מג): "סַכּוֹתָה בֶּעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה".

תֹּהוּ וְחֹשֶׁךְ עֲלַיְהוּ אִתְּמָר (שמות יד, כ): "וַיְהִי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁךְ" וְאִלֵּין קְלִיפִּין דְּאֶגּוֹזָא, מוֹחָא מִלְגַּאו דְּתַלְיָא לְאַרְבַּע סִטְרִין דָּא יהו"ה, דְּאִיהוּ לָא קַבִּיל מִסָּאֲבוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה כג, כט): "הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ". מָה אֵשָׁא לָא מְקַבֵּל טֻמְאָה, הֲכִי שְׁמֵהּ לָא מְקַבֵּל טֻמְאָה. וּבְזִמְנָא דְּמִתְגַּבְּרִין אִלֵּין קְלִפִּין וְאִתְּבְּרוּן מֵאֶגּוֹזָא, צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא אדנ"י, סַלְקָא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ יהו"ה וּסְלִיקַת כֻּלָּא, דִּבְזִמְנָא דְּאִיהוּ מִתְכַּסֵּי מִנַּהּ בְּאִלֵּין קְלִפִּין, אִיהִי אִתְקְרִיאַת עֲנִיָּה יְבֻשָּׁה, וְלֵית לָהּ אֶלָּא מַה דְּיַהֲבִין עָבְדִין בַּחֲשָׁאי.

וּבַהֲהוּא זִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְפְּשָׁט מֵאִלֵּין קְלִפִּין אִתְּמָר (ישעיה ל, כ): "וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ". וּמָה דַּהֲוָת יְבֻשָּׁה אִתְּמָר בָּהּ, "מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ". וְאִתְקְרִיאַת בְּרָכָה דִּילֵהּ, קָרְבָּנָא דִּילֵהּ, עוֹלָה דִּילֵהּ, דְּאוֹקִיד כָּל אִלֵּין קְלִפִּין. וּסְלִיקַת לְגַבֵּהּ קְטֹרֶת קְשׁוֹרָא דִּילֵהּ, עוֹלָה דִּילֵהּ, דִּכְתִיב (ויקרא ו, ב): "זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, הִיא הָעֹלָה" בְּצְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית, "הִיא הָעֹלָה" לְגַבֵּהּ בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה בְּכַמָּה רֵיחִין וּבוּסְמִין דְּגַן עֵדֶן, דְּאִיהִי גַּן דְּאוֹרַיְתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד, יב): "גַּן נָעוּל אֲחֹתִי כַלָּה", סְתִימָא דְּלָא אִתְפַּתְּחַת אֶלָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.

וְכַד יֵיתֵי בַּעְלָהּ (תהלים נא, יז): "אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח", דְּאִיהִי בָּבָא עִלָּאָה אִתְפַּתְּחַת לְגַבֵּיהּ בִּתְרִין

סַמְכִין קְשׁוֹט, וְקַבִּילַת לֵיהּ בִּתְרִין דְּרוֹעִין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שיר השירים ב, ו): "שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי". יהו"ה נָחִית לְגַבָּהּ וְדָא הוּא רָזָא אָמֵ"ן גִימַטְרִיָּא יאהדונה"י דְּאִיהוּ חִבּוּרָא דִּתְרִין שְׁמָהָן בְּאַתְוָן. וּבְגִין דָּא גָּדוֹל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְבָרֵךְ, בְּזִמְנָא דְּאִנּוּן תְּרִין בְּרִישָׁא דְּצַדִּיקַיָּא.

אֲבָל כַּד אִנּוּן בְּרִישָׁא דְּחַיָּיבַיָּא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַמְרַת לְגַבַּיְיהוּ (שם א, ו): "אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת", מֵאִלֵּין דְּשַׁרְיָן לְפַתָּאָה לִבְנֵי נָשָׁא, כְּמָה דַּהֲווּ מְפָתִּין לְיִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא בְּשִׁית שַׁעְתִּין, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות לב, א): "וַיַּרְא הָעָם כִּי בֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר". וְאוּקְמוּהָ מַאי "כִּי בֹשֵׁשׁ", אֶלָּא בְּשִׁית שַׁעְתִּין עָבְדוּ יָת עֶגְלָא, בְּגִין לְאַפְרָשָׁא לוֹן מִשַּׁבַּע. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות יב, טו): "אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר", "אַךְ" חֵלֶק בֵּין שֵׁשׁ לְשַׁבַּע.

וּבְגִין דָּא אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל 'שֶׁשְּׁזָפַתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ', גָּרְמוּ דְּאִסְתַּלַּק מִנִּי ו', דְּאִיהוּ הַשֵּׁשׁ, וְאוֹר הַשֵּׁשׁ דַּהֲוָה נָהִיר בְּסִתְרָא דְּשִׁית תִּבִּין דְּאִנּוּן (דברים ו, ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד", "בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ בִּי", נְחַר גְּרוֹנָם דְּבָטִילוּ קְרִיַּת שְׁמַע, דְּאִתְמָר בֵּהּ (תהלים קמט, ז): "רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם", וּבְגִין דָּא "שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת הַכְּרָמִים", דְּאִנּוּן שְׁאָר אֻמִּין עֵרֶב רַב. וּבְגִין דָּא "כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא נָטָרְתִּי", וּבְגִין דָּא אִנּוּן עֵרֶב רַב מַצְלִיחִין בְּכֹלָּא.

כְּתָנוֹת עוֹר חַשּׁוּכִין דְּעַיְינִין דְּאִתְמָר בְּהוֹן (בראשית כז, א): "וַתִּכְהֶיָן עֵינָיו מֵרְאֹת", לְאִסְתַּכְּלָא לְאִלֵּין דְּאִתְמָר בְּהוֹן (יחזקאל א, א): "נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים", דְּאִנּוּן חָמֵשׁ אוֹר דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כָּתְנוֹת אוֹר אִנּוּן. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. "וְהָאָרֶץ" הוּא חַד. "תֹהוּ" תְּרֵין. "בֹּהוּ" תְּלָת. "חֹשֶׁךְ" אַרְבַּע. "תְּהוֹם" חֲמֵשׁ. וְאַרְבַּע אִנּוּן דְּכְלִילָן בְּגוּפָא, וְאִנּוּן אַרְבַּע יְסוֹדִין דְּאִנּוּן קְלִפִּין דְּאֱגוֹזָא, וּבְגִין דָּא: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ. וְאוּקְמוּהָ הָיְתָה מִקַּדְמַת דְּנָא, דְּהַכִי אָרְחָא דְּקְלִפִּין דְּמִקַּדְמִין לְמֹחָא.

(שיז-שיח; יום חֲמִישִׁי)

וְרוּחַ אֱלֹהִים דָּא רוּחָא דִּמְשִׁיחָא, מִיָּד דִּיהֵא מְרַחֶפֶת עַל אַנְפֵּי מַיָּא דְּאוֹרַיְתָא מִיָּד יְהֵא פּוּרְקָנָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ג): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר". "וַיִּשְׁלְחֵהוּ יְיָ אֱלֹהִים" (שָׁם ג, כג), מִיָּד לִמְשִׁיחָא דַּהֲוָה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן כְּמָה דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וַיְשַׁלְּחֵהוּ מִגַּן עֵדֶן מֵעִדּוּן דִּילֵהּ. וְאַמַּאי, לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, בְּגִין דָּא וַיְשַׁלְּחֵהוּ מִיָּד, דִּיפּוּק מִתַּמָּן.

וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרֻבִים, דְּאִנּוּן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּמָשְׁכָא רוּחָא דִּמְשִׁיחָא דְּאִתְּמַר בֵּהּ וְרוּחַ אֱלֹהִים, דָּא שִׁיל"ה, הַהוּא דְּאִתְּמַר בֵּיהּ וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ, דְּהָכִי סָלִיק שִׁילֹה מְשֻׁה בְּחוּשְׁבָּנָא. וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם, דְּאַקְדִּים שִׁילֹה לְתַרְוַיְהוּ, בְּגִין דִּיהֵא מְרַחֶפֶת עַל אַנְפּוֹי דְּאוֹרַיְתָא, וּפוּרְקָנָא בֵּיהּ תַּלְיָא וְהָא אוּקְמוּהָ.

"וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת" מִיָּד יְהֵא בִּידֵהּ. וּמַאי נִיהוּ, מַטֶּה מִטְטְרוֹ"ן דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטֶּה לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה, וְעוֹד מַטֶּה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וְאִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד לִימִינָא וְיִפְקוּן בְּרַחֲמֵי. וְאִם לָאו מַטֶּה כְּלַפֵּי חוֹבָה לְסִטְרָא דִּגְבוּרָה דְּתַמָּן נָחָשׁ, אֵל אַחֵר דְּתָבַע לִשְׁפֹּךְ דָּמָא, וְאִתְקְטִיל מָשִׁיחַ וְסַגִּיאִין מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר (רוּת ג, יג): "שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר", דְּאִיהוּ בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם דִּיהֵא מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וּבְגִין דָּא וְאֶת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, וְכֻלָּא לְשַׁמֵּר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים דְּאִיהִי אוֹרַיְתָא דְּאִתְּמַר בָּהּ (מִשְׁלֵי ג, יח): "עֵץ חַיִּים הִיא", וְאִיהִי אוֹרַיְתָא דְּבַעַל פֶּה, אִם זָכָה בַּר נָשׁ אִיהִי סַם חַיִּים דִּילֵהּ. וְאִם לָאו, הִיא מִתְהַפֶּכֶת לֵיהּ לְסַם הַמָּוֶת. וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין הֲכִי, כְּגַוְנָא דְּמַטֶּה דְּאִתְהַפַּךְ לְנָחָשׁ וּמִנָּחָשׁ לְמַטֶּה. וּבְזִמְנָא הַהוּא יִתְמַחוּן מִן עַלְמָא כָּל אִנּוּן דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שְׁמוֹת ז, כב): "וַיַּעֲשׂוּ כֵן חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם בְּלָטֵיהֶם".

*

אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה: מַאי דִּכְתִיב וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ, מַאי מַשְׁמַע הָיְתָה, שֶׁכְּבָר הָיְתָה. וּמַאי תֹהוּ, דָּבָר הַמַּתְהֶא אֶת בְּנֵי אָדָם. וּמָאי בֹּהוּ, דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, דִּכְתִיב בֹּהוּ, בּוֹ הוּא. עַל שֵׁם מַאי דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת ז, יד): "גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים". בָּרָא בֹּהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם, בָּרָא תֹהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע. בֹּהוּ בְּשָׁלוֹם דִּכְתִיב (אִיּוֹב כה, ב): "עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו". מְלַמֵּד שֶׁמִּיכָאֵל שַׂר יְמִינוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַיִם וּבָרָד. וְגַבְרִיאֵל שַׂר שְׂמֹאלוֹ, אֵשׁ. וְשָׁם שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם מַכְרִיעַ, וְהַיְנוּ דִּכְתִיב עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וּמִנָּלָן דְּבֹהוּ שָׁלוֹם, דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מה, ז): "עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע", הָא כֵּיצַד רָע מִתֹּהוּ וְשָׁלוֹם מִבֹּהוּ, בָּרָא תֹהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּרָע, שֶׁנֶּאֱמַר "עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע". בָּרָא בֹּהוּ וְשָׁם מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר "עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו".

חֹשֶׁךְ". אֶלָּא אוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ כְּתִיב בּוֹ יְצִירָה. חֹשֶׁךְ שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ כְּתִיב בּוֹ בְּרִיאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (עָמוֹס ד, יג): "יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ". אִי בָּעִית אֵימָא אוֹר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַמָּשׁ, כְּתִיב בּוֹ עֲשִׂיָּה. דִּכְתִיב "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר". וְאֵין הֲוָיָה אֶלָּא עֲשִׂיָּה, וְקָרֵי בֵּיהּ יְצִירָה. חֹשֶׁךְ דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ עֲשִׂיָּה אֶלָּא הַבְדָּלָה וְהַפְרָשָׁה, קָרֵי בֵּיהּ בְּרִיאָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר הִבְרִיא פְּלוֹנִי וְכוּ'. אָמַר רִבִּי בְּרֶכְיָה: מַהוּ דִּכְתִיב "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר", וְלֹא אָמַר 'וְהָיָה'. מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ חֵפֶץ נָאֶה וְהִקְצָהוּ, עַד שֶׁזִּמֵּן לוֹ מָקוֹם וְשָׁמָהוּ שָׁם, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב "יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר" שֶׁכְּבָר הָיָה.

*

יָשָׁב רִבִּי בּוֹן וְדָרַשׁ: מָהוּ דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מה, ז): "יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא

(שיט-שכ; יום ששי)

שְׁבִיעִי, הַוָּה בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּמִשָּׁם בָּא זַרְעָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי חוּט הַשְׁדְּרָה מָשׁוּךְ מִן הַמֹּחַ שֶׁל אָדָם וּבָא לָאַמָּה, וּמִשָּׁם הוּא הַזֶּרַע דִּכְתִיב (יְשַׁעְיָה מג, ה): "מִמִּזְרָח אָבִיא זַרְעֶךָ", כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל טוֹבִים מִזֶּה הַמָּקוֹם אַבִיא זַרְעֶךָ יִתְחַדֵּשׁ לְךָ זֶרַע חָדָשׁ, וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל רָעִים מִן הַזֶּרַע שֶׁכְּבָר בָּא לָעוֹלָם, דִּכְתִיב (קֹהֶלֶת א, ד): "דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא", דּוֹר שֶׁכְּבָר בָּא. וּמַאי מִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ, מֵאוֹתָהּ מְדָּה שֶׁנּוֹטָה תָּמִיד לְמַעֲרָב. וְלָמָּה אִיקְרֵי מַעֲרָב, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁם מִתְעָרֵב כָּל הַזֶּרַע. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְבֶן מֶלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ כַּלָּה נָאָה וּצְנוּעָה בְּחַדְרוֹ, וְהָיָה לוֹקֵחַ מִבֵּית אָבִיו עֹשֶׁר וּמֵבִיא לָהּ תָּמִיד, וְלוֹקַחַת הַכֹּל וּמַצְנַעַת אוֹתוֹ תָּמִיד, וּמְעָרֶבֶת הַכֹּל. לְסוֹף יָמִים בִּקֵּשׁ לִרְאוֹת מָה אָסַף וּמַה קִבֵּץ, הֵינוּ דִּכְתִיב וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ. וּמַאי נִיהוּ בֵּית אָבִיו, דִּכְתִיב מִמִּזְרָח אָבִיא זַרְעֶךָ, מִלַּמֵּד שֶׁמִּמִּזְרָח מֵבִיא, וְזוֹרֵעַ בַּמַּעֲרָב, וְאַחַר כָּךְ הוּא מְקַבֵּץ מַה שֶּׁזָּרַע.

*

זַי"ן, מַאי עֲבִידְתֵּהּ, כְּמִנְיַן יְמֵי הַשָּׁבוּעַ. לְלַמֶּדְךָ, שֶׁכָּל יוֹם יֵשׁ לוֹ כֹּחַ. וּמַאי עֲבִידְתֵּהּ הָכָא, לְלַמֶּדְךָ שִׁכְּשֵׁם שֶׁיֵּשׁ חָכְמָה גְּדוֹלָה בַּאֹזֶן לְאֵין תַּכְלִית, כָּךְ יֵשׁ הַכֹּחַ הַהוּא בְּכָל הָאֵבָרִים, וּמַאי אֵבָרִים, שֶׁבַע שֶׁיֵּשׁ בָּאָדָם. דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ט, ו): "כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם".

*

נִשְׁמַת הַזָּכָר, מִן הַזָּכָר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן הַנְּקֵבָה. וְהֵינוּ דְּקָא אָזִיל נָחָשׁ בַּתְּרָהּ דְּחַוָּה. אָמַר, הוֹאִיל וְנִשְׁמָתָהּ מִן הַצָּפוֹן אֲסִיתָנָהּ מְהֵרָה. וּמַאי הַסָּתָה הַוָּה, מִשּׁוּם דְּבָא עָלֶיהָ. שֶׁאָלוּ תַּלְמִידוֹי, עוֹבָדָא הֵיכִי הַוָּה, אָמַר לָהֶם סמא"ל הָרָשָׁע קָשַׁר עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל רַבּוֹ, מִשּׁוּם דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם. אָמַר, הֵיאָךְ אוּכַל לְהַחְטִיאוֹ וּלְגָרְשׁוֹ מִלְּפָנָיו. יָרַד עִם כָּל חֵיָילוֹתָיו וּבִיקֵּשׁ לוֹ בָּאָרֶץ חָבֵר כְּמוֹתוֹ, וּמָנוּ נָחָשׁ, וְהָיָה לוֹ דְּמוּת גָּמָל, רָכַב עָלָיו וּבָא לוֹ אֵצֶל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, "אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן". אָמַר אֲבַקֵּשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כְּדֵי שֶׁתִּגָּרַע הִיא. אָמְרָה, לֹא מְנָעָנוּ

אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן, אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן תְּמוּתוּן. וְהוֹסִיפָה שְׁנֵי דְּבָרִים, אָמְרָה מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֶאֱמַר לָהּ אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת. וְאָמְרָה, לֹא תִגְּעוּ פֶּן תְּמוּתוּן.

מֶה עָשָׂה סמא״ל הָרָשָׁע, הָלַךְ וְנָגַע בָּאִילָן וַהֲוָה הַאִילָן צווֹחַ וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים לו, יב): ״אַל תְּבוֹאֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי״, אַל תִּגַּע בִּי, שֶׁנֶּאֱמַר ״וְיַד רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנִי״. הָלַךְ וְאָמַר לְאִשָּׁה, הֲרֵי נָגַעְתִּי בָּאִילָן וְלָא מַתִּי, אַף אַתְּ תִּגְעִי בָּאִילָן וְלֹא תָּמוּתִי. הָלְכָה הָאִשָּׁה וְנָגְעָה בָּאִילָן, וְרָאֲתָה מַלְאַךְ הַמָּוֶת בָּא כְּנֶגְדָּהּ, אָמְרָה אוּלַי עַכְשָׁיו אֲנִי מֵתָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְנוֹתְנָה לְאָדָם, אֶלָּא הֲרֵינִי גּוֹרֶמֶת לוֹ שֶׁיֹּאכַל עִמִּי, אִם נָמוּת, נָמוּת שְׁנֵינוּ. וְאִם נִחְיֶה, נִחְיֶה שְׁנֵינוּ. וְלָקְחָה מִפְּרִיוֹ וְנָתְנָה גַּם לְבַעְלָהּ, נִתְפָּקְחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ שִׁנָּיו. אָמַר לָהּ, מַהוּ זֶה שֶׁהֶאֱכַלְתָּנִי שֶׁקָּהוּ שִׁנַּי, כָּךְ קָהוּ שִׁנֵּי כָּל הַבְּרִיּוֹת. יָשַׁב לוֹ בְּדִין אֱמֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ט, ה): ״יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק״. קָרָא לְאָדָם וְאָמַר לוֹ, לָמָּה בָּרַחְתָּ מִפָּנַי. אָמַר לוֹ, אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגָּן וְרָעַדוּ עַצְמוֹתַי וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא. כִּי עֵירֹם אָנֹכִי, מִפְּעָלַי. כִּי עֵירֹם אָנֹכִי, מִצִּוּוּי. כִּי עֵירֹם אָנֹכִי, מִמַּעֲשַׂי, וָאֵחָבֵא.

מָה הָיָה לְבוּשׁוֹ שֶׁל אָדָם, עוֹר שֶׁל צִפֳּרֶן, וְהִפְשִׁיטוֹ מֵעָלָיו. רָאָה עַצְמוֹ עֵרוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה. אָמַר אָדָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁהָיִיתִי לְבַדִּי שָׁמַעְתִּי חֲטָאתִי לְךָ, אֶלָּא הָאִשָּׁה שֶׁהֵבֵאתָ לִי הִיא הֵדִיחָה אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ. שֶׁנֶּאֱמַר ״הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ״. אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא דַּיֵּךְ שֶׁחַטָּאת אֶלָּא שֶׁהֶחֱטֵאת לְאָדָם. אָמְרָה לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי לַחֲטֹא לְפָנֶיךָ. הֵבִיא שִׁלְשְׁתָּן וְגָזַר עֲלֵיהֶן גְּזֵרוֹת דִּין תִּשְׁעָה קְלָלוֹת וּמָוֶת, וְהִפִּיל סמא״ל וְאֶת הַכַּת שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קְדֻשָּׁתָן מִן הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נָחָשׁ וְאֵרְרוֹ מִכָּל חַיָּה וּמִכָּל בְּהֵמָה, וּפָקַד עָלָיו שֶׁיִּהְיֶה מְפַשִּׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחַר שֶׁבַע שָׁנִים.

(שכא-שכב; שַׁבַּת-קֹדֶשׁ)

וּבְלָא מְחִיר יַיִן וְחָלָב, מָה עִנְיָן זֶה אֵצֶל זֶה. אֶלָּא מִלַּמֵּד שֶׁהַיַּיִן הוּא פַּחַד, וְחָלָב הוּא חֶסֶד. וּמִפְּנֵי מָה הִזְכִּיר יַיִן תְּחִלָּה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלֵינוּ יוֹתֵר, יַיִן וְחָלָב סַלְקָא דַּעְתָּךְ, אֶלָּא אֵימָא דְּמוּת יַיִן וְחָלָב.

*

רַבִּי חִיָּא אָמַר: מֵעוֹלָם דָּא הָוֹוּ, וְגוּבְרִין גְּבָרִין דְּסִטְרָא בִּישָׁא הָוֹוּ, דִּכְתִיב אַנְשֵׁי הַשֵּׁם. אַנְשֵׁי שֵׁם לָא כְּתִיב, אֶלָּא אַנְשֵׁי הַשֵּׁם, כְּגַוְונָא דָּא, כְּתִיב (תְּהִלִּים כה, ו): "זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה", מֵעוֹלָם וַדַּאי נָטַל לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינוּן אֲבָהָן קַדְמָאֵי, לְמֶהֱוֵי רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעֵילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מֵעוֹלָם דָּא אִיהוּ מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה, דִּכְתִיב וְכוּ'.

*

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר", וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁנֵי אוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים הָיוּ, דִּכְתִיב וַיְהִי אוֹר. וְעָלָיו נֶאֱמַר כִּי טוֹב. וְלָקַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הָאֶחָד וּגְנָזוֹ לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים לא, כ): "מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחוֹסִים בָּךְ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם". מְלַמֵּד שֶׁאוֹר הָרִאשׁוֹן אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, דִּכְתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. רָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, רָאָה טוֹב מְאֹד, מַזְהִיר וּבָהִיר.

וְלָקַח מֵאוֹרוֹ הַטּוֹב וְכָלַל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת הַחָכְמָה וּנְתָנוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה. וְהַיְנוּ דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי ד, ב): "כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ". וֵיו אוֹמֵר אוֹצָרָה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם יִשְׁמְרוּ זֹאת הַמִּדָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁזֹּאת הַמִּדָּה נֶחְשֶׁבֶת בִּכְלַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. יִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הַטּוֹב הַגָּנוּז.

וּמַאי נִיהוּ עָזּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב (חֲבַקּוּק ג, ד): "וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה". עָתִיד הַנֹּגַהּ שֶׁנִּלְקַח מֵהָאוֹר הָרִאשׁוֹן, לִהְיוֹת כָּאוֹר, אִם יְקַיְּמוּ בְּנֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם. וּכְתִיב (מִשְׁלֵי א,

ח): "שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ". וּכְתִיב (חֲבַקּוּק ג, ד): "קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזּוֹ". אֶלָּא אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁגָּנַז וְהֶחְבִּיא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים לא, כ): "צָפַנְתָּ לִירֵאֶיךָ", וְזֶה שֶׁנִּשְׁאַר לָנוּ (שָׁם): "פָּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ", אוֹתָם שֶׁחוֹסִים בְּצִלְּךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמְרִים תּוֹרָתְךָ וּמְקַיְּמִים מִצְוֹתֶיךָ וּמְקַדְּשִׁים שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וּמְיַחֲדִים בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי, שֶׁנֶּאֱמַר, נֶגֶד בְּנֵי אָדָם.

אָמַר רַבִּי רְחוּמָאי, מִלַּמֵּד שֶׁהִיא אוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְתוֹרָה אוֹרָה. שֶׁנֶּאֱמַר, (מִשְׁלֵי ו, כג): "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר", וְאָמַר נֵר זוֹ מִצְוָה. וּמִצְוָה זוֹ תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. אוֹר, זוֹ תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב. אֶלָּא מִתּוֹךְ שֶׁכְּבָר נִתְקַיְּמִים הָאוֹר קָרֵי לָהּ אוֹר. מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, לְאָדָם צָנוּעַ בְּסִפֵּי הַבַּיִת, אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹם הוּא וְאוֹר גָּדוֹל בָּעוֹלָם, אֵין אָדָם רוֹאֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הִכְנִיס בּוֹ נֵר. נֵר תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא נֵר, צְרִיכָה לָהּ תּוֹרָה לְפָרֵק קְשִׁיּוֹתֶיהָ וּלְבָאֵר סוֹדוֹתֶיהָ. וּמָאי נִיהוּ יִרְאַת יְיָ, זֶה הָאוֹר הָרִאשׁוֹן.

דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר: מָהוּ דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, וְלָא אָמַר לֵיהּ וַיְהִי כֵּן, מְלַמֵּד שֶׁהָאוֹר הַהוּא גָּדוֹל וְאֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ. גְּנָזוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא וְהִיא מִדַּת כָּל סְחוֹרָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְהוּא כֹּחַ אֶבֶן יְקָרָה שֶׁקּוֹרִין סַחֲרֶת. וְדָר וְעַל מָה הִיא מִדַּת דָּר, אֶלָּא מִלַּמֵּד שֶׁלָּקַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִזִּיוָהּ אַחַת מֵאַלְפַּיִם, וּבָנָה מִמֶּנָּה אֶבֶן יְקָרָה נָאָה וּמְקוּשְׁטֶת, וְכָלַל בָּהּ כָּל הַמִּצְוֹת.

בָּא אַבְרָהָם וּבִיקֵּשׁ כֹּחוֹ לָתֵת לוֹ, נָתְנוּ לוֹ אֶבֶן יְקָרָה זוֹ וְלֹא רָצָה אוֹתָהּ, זָכָה וְנָטַל מִדָּתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ז, כ): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם". בָּא יִצְחָק וּבִקֵּשׁ כֹּחוֹ וְנָתְנוּ לוֹ, וְלֹא רָצָה בָּהּ. זָכָה וְנָטַל מִדָּתוֹ שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה דְּהַיְינוּ הַפַּחַ"ד. דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית לא, ד): "וַיִּשָּׁבַע יַעֲקֹב בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק".

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת בשלח

ז	יום ראשון	עלות השחר (72 דק) ... 5:25 נץ החמה ..... 6:37 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:14 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:03 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:16	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות יד **ירושלמי:** גיטין ה **תוספתא:** ברכות ה **נ"ך:** איוב לז **משניות:** שבת ג **זהר:** חלק ג עמ' שט-שי	**25**
ח	יום שני	עלות השחר (72 דק) ... 5:24 נץ החמה ..... 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:04 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:17	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות טו **ירושלמי:** גיטין ו **תוספתא:** ברכות ו **נ"ך:** איוב לח **משניות:** שבת ד **זהר:** חלק ג עמ' שיא-שיב	**26**
ט	יום שלישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:24 נץ החמה ..... 6:36 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:27 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:51 שקיעה ..... 5:05 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:18	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות טז **ירושלמי:** גיטין ז **תוספתא:** פאה א **נ"ך:** איוב לט **משניות:** שבת ה **זהר:** חלק ג עמ' שיג-שיד	**27**
י	יום רביעי	עלות השחר (72 דק) ... 5:23 נץ החמה ..... 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:51 שקיעה ..... 5:06 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:19	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות יז **ירושלמי:** גיטין ח **תוספתא:** פאה ב **נ"ך:** איוב מ **משניות:** שבת ו **זהר:** חלק ג עמ' שטו-שטז	**28**
יא	יום חמישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:23 נץ החמה ..... 6:35 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:51 שקיעה ..... 5:07 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:20	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות יח **ירושלמי:** גיטין ט **תוספתא:** פאה ג **נ"ך:** איוב מא **משניות:** שבת ז **זהר:** חלק ג עמ' שיז-שיח	**29**
יב	יום שישי	עלות השחר (72 דק) ... 5:22 נץ החמה ..... 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13 סו"ז תפילה ..... 10:06 חצות היום ..... 11:51 שקיעה ..... 5:08 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:21 הדלקת נרות (40 דק): 4:28 (20 דק): 4:48	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות יט **ירושלמי:** גיטין י **תוספתא:** פאה ד **נ"ך:** איוב מב **משניות:** שבת ח **זהר:** חלק ג עמ' שיט-שכ	**30**
יג	שב"ק	שבת קודש פרשת בשלח, שבת שירה עלות השחר (72 דק) ... 5:22 נץ החמה ..... 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:26 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12 סו"ז תפילה ..... 10:05 חצות היום ..... 11:51 שקיעה ..... 5:09 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:22 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:22	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות כ **ירושלמי:** גיטין יא **תוספתא:** דמאי א **נ"ך:** שיר השירים א **משניות:** שבת ט **זהר:** חלק ג עמ' שכא-שכב	**31**

יֵשׁ הַחוֹשְׁבִים שֶׁצְּרִיכִים לִרְפוּאָה כָּל מִינֵי סְגֻלּוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנּוֹת, סְגֻלָּה נִפְלָאָה שֶׁיֵּשְׁנָהּ כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם : לְהַגִּיד בִּרְכַּת "אֲשֶׁר יָצַר" בְּכַוָּנָה ! כַּמָּה נִפְלָא שֶׁאָדָם מַקְדִּישׁ אֶת הַזְּמַן הַמּוּעָט הַזֶּה כְּדֵי לָתֵת תּוֹדָה לְהׁ' יִתְבָּרַךְ עַל הַפְּלָאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)